

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

5-2022

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

M.M.Karimov	
A.Qodiriyning “O‘tkan kunlar” romanining inglizcha tarjimalarida leksik- stilistik bo‘yoqdorlikni saqlash tamoyillari	125
A.A.Shernazarov, X.J.Jamolova	
“Boburnoma”dagi forscha baytlarning mualliflari	129
M.B.Rajabova	
Alisher Navoiy ijodida marsiya va lavhalar	133
G.S.Qurbonova	
Nurali Qobul ijodida ayol ruhiyati tasviri	140
M.K.Mirzoyev	
Farzona Xo‘jandiy she‘rlarida motam marosimining badiiy ifodasi	145
M.A.Jo‘rayeva	
Cho‘lponning “Vayronalar orasida” asari janr xususiyatlari	149
L.A.Masharipova	
O‘zbekimning go‘zal urf-odatları	154

TILSHUNOSLIK

M.Y.Mamajonov, Z.A.Mirzamatova	
Diplomatik munosabatlar ramz va turlarining tasniflari	158
Z.Sh.Pazilova	
O‘zbek va nemis tillarida to‘y bilan bog‘liq leksik birliklar	163
M.Y.Xusaynova	
O‘zbek va ingliz tillarida paxta leksemasining lingvomadaniyatda aks etishi	168
M.M.Mamajanova	
Ingliz tili grammatikasining retseptiv ko‘nikmalarini o‘rgatish	172
N.A.Xoshimova, M.R.Nematjonova	
Tarjimada realiyalar masalasi	176
X.M.Maripova	
Frazeologik birliklarning lingvokulturologiya bilan bog‘liqligi	179
N.A.Mansurova	
Tilshunoslikda terminologiya masalalari	183
M.R.Komilova	
O‘zbek tilshunosligida o‘zlashma leksemalarning o‘rganilishi tarixi.....	187
J.X.Djamolov	
O‘zbek tilining davlat tili maqomiga erishish jarayoni	192
Sh.T.Yusupova	
Lingvistik interferensiya hodisasining mohiyati xususida	197
M.O.Batirxanova	
Somatik frazeologik birliklar tadqiqida “Madaniy kodlar”	201
G.X.Saydullayeva, O.P.Uralova	
“TikTok” ijtimoiy tarmoq izohlarida xorijiy so‘zlarning izohlarda ishlatilishi.....	203
M.M.Nurmatova, M.O.Oripova	
Nutqiy etiketni shakllantirishda madaniyat va ijtimoiy omillarning o‘rni.....	206

MATEMATIKA

A.K.Yusupova, B.Qurbonov	
Ba‘zi biologik jarayonlarni differensial tenglamalar yordamida o‘rganish	209
O‘.U.Ismailov	
Atoqli otlar nazariyasi va semantikasi.....	214

FIZIKA– TEXNIKA

E.X.Bozorov, M.A.Abdullayeva	
Oliy ta‘lim muassasalarida “radiatsiya xavfsizligi” fanini o‘qitishda interfaol metoddan foydalanish	218

O'ZBEK TILINING DAVLAT TILI MAQOMIGA ERISHISH JARAYONI

РАВАНДИ МАҚОМИ ДАВЛАТЎ ГИРИФТАНИ
ЗАБОНИ ЎЗБЕКЎПРОЦЕСС ПРИОБРЕТЕНИЯ СТАТУСА УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКА В КАЧЕСТВЕ
ГОСУДАРСТВЕННОГО ЯЗЫКАTHE PROCESS OF ACHIEVING THE STATUS OF THE UZBEK LANGUAGE AS AN OFFICIAL
LANGUAGEДжамолов Жумабой Хисенович¹¹ Джамолов Жумабой Хисенович– муаллими калони кафедраи забоншиносии
Донишгоҳи давлатии Фарғона, унвончў.**Annotatsiya**

O'zbekiston Markaziy Osiyoning ko'p millatli davlatlaridan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada o'tgan asrning 80-yillari oxirida O'zbekiston Respublikasida tillarning vaziyati, o'zbek tili maqomini olish jarayonining muammolari qisqacha va o'ziga xos tarzda bayon etilgan. 1988-1989-yillarda nashr etilgan materiallar muhokama qilinib, o'quvchini o'z milliy o'zligini, o'z-o'zini bilishini asrashga, eng avvalo, ona tili va davlat tilini muhofaza qilishga chorlaydi.

Аннотатсия

Ўзбекистон ҳам яке аз давлатҳои сермиллати Осиёи Миёна махсуб мегардад. Дар мақолаи мазкур вазъи забонҳо дар Республикаи Ўзбекистон дар охири солҳои 80-уми асри гузашта, масъала ва муаммоҳои раванди ба мақоми давлатӣ соҳиб гардидани забони ўзбекӣ ба таври мухтасар ва мушаххас дар асоси маводҳои нашршудаи солҳои 1988-1989 баррасӣ гардида, хонандаро бар он водор мекунад, ки барои ҳифзи худшиносиеву хувияти миллӣ пеш аз ҳама посдори забони модариву давлатии худ бошанд.

Аннотация

Узбекистан считается одной из многонациональных стран Центральной Азии. В данной статье рассматривается состояние языков в Республике Узбекистан в конце 80-х годов прошлого века, а также вопросы и проблемы процесса приобретения статуса узбекского языка кратко и конкретно, на основе обсуждаются материалы, опубликованные в 1988-1989 гг., и призывает читателя в первую очередь защищать свое национальное самосознание и самобытность, быть хранителем родного и государственного языка.

Abstract

Uzbekistan is considered one of the multinational countries of Central Asia. This article, briefly and specifically examines the state of languages in the Republic of Uzbekistan in the late 80s of the last century, as well as the issues and problems of the process of acquiring the status of the Uzbek language, the materials published in 1988-1989, are discussed and encourage reader, first of all, to protect their national self-consciousness and originality, to be the keeper of their mother tongue and state language.

Kalit so'zlar: davlat tili, tillarning maqomi, milliy tillar, davlat maqomi, tilning ijtimoiy vazifalari, davlat tili va milliy tillarning o'rnini, til qonuni.

Вожаҳои калидӣ: забони давлатӣ, вазъи забонҳо, забонҳои миллӣ, мақоми давлатӣ, вазифаҳои иҷтимоии забон, мавқеи забони давлатӣ ва забонҳои миллӣ, қонуни забон.

Ключевые слова: государственный язык, статус языков, национальные языки, государственный статус, социальные функции языка, положение государственного языка и национальных языков, языковое право.

Key words: state language, status of languages, national languages, state status, social functions of language, position of state language and national languages, language law.

САРСУХАН

Дар нимаи дуоми солҳои 80-уми асри гузашта ба сабаби дар мамлакат (собиқ СССР) раҳандозӣ гардидани ғояҳои демокративу ошкорбаёнӣ аз навсозии имкон фароҳам омад, ки мардум эҳтиёҷоти худро ба таври озод баён карда, ҳаққу хуқуқи хешро талаб намоянд ва агар гўем, ки ғояҳои истиқлолхоҳии мардуми ўзбек ҳам аз ба мақоми давлатӣ табдил додани забони ўзбекӣ хусни оғоз гирифтааст, ҳеч гоҳ хато нахоҳад шуд. Чунки дар даврони шўро аз

TILSHUNOSLIK

Комитети Марказии республика сар карда, то мактабу ҷамоаҳои шаҳрвандии деҳот гузариш ба забони русӣ то ба дараҷае рушд намуд, ки ҳатто оддитарин ҳуҷҷатҳо-аризаву маълумотномаҳо ҳам ба забони русӣ ба роҳ монданд: “Дар замони истибдод барои аз мувозинат баровардани рӯҳияти миллӣ, худшиносиву ҳувияти миллӣ бо тамоми қувват мошини сиёсат сафарбар карда шуд, то мафҳуми “забони модарӣ” низ мариди истифода набошад. Истилоҳи ғайримантиқии забони модарии дуввум ба муомила даромад”[1.24]. Ба ифодаи адиби муаззам Эркин Воҳидов: “Дар давоми 70 сол забоне, ки бузургии он дар “Девони луғотит турк” акс гардида, тавсифи он дар “Муҳокамат-ул-луғатайн” омадааст, ба ҷойи бой гардидан, хеле камбағал гардид. Дар натиҷаи муқобилият ба арабизм ва форсизм омма аз Навоӣ, Фузулӣ, Оғаҳӣ, Машраб то ба дараҷае дур шуданд, ки осори онҳоро мехонанду намефаҳманд. Забонамон дар давоми умри як инсон ба забони “коргару деҳқон” табдил дода шуд” [2.188]. Номутаносибӣ ва номувозинати забонҳои фаъоли кишварро дар ин иқтибос низ метавон хеле рушан мушоҳида кард: “Як забон аз пештоқи биноҳо то қоғазҳои ариза ҷило медиҳаду забони дигар забони ошхонаву рӯзгор гардида буд”[3]. Яъне забони ўзбекӣ ончунон аз вазифаҳои иқтимоии худ маҳрум карда шуд, ки ба ҷуз муомилаву муоширати кӯчагиву байниҳамдигарӣ дигар зарурате надост. Ба таркиби луғавии забони ўзбекӣ бозарурату безарурат калимаҳои русӣ иқтибос мегардиданд ва ё тарҷумаи таҳтуллафзӣ мешуданд ва ба ин восита таркиби луғавии забонро “бой” менамуданд, ки дар асл ҳабороборкорие нисбати забони ўзбекӣ беш набуд.

ТАҲЛИЛИ АДАБИЁТҲО ВА УСЛУБҲО

Вазъи забонҳо, таъсири мутақобиллаву пурзӯри забони русӣ ба махлутии забони ўзбекӣ оварда расонд ва агар ин ҷараён идоме меёфт, ҳеҷ шубҳае набуд, ки забони ўзбекӣ аз байн равад ва чунин сурат гирифтани ин қазия ба муддаои раҳбарияти давр хизмат мекард. Талашҳо дар ин самт ба он равона гардида буд, ки миллатҳои ғайрирус забони русиро чун забони модарии дуввум пазиранд ва пазируфтанд ҳам. Агар ба ин маълумоти омӯри тавачҷӯҳ намоем, дар сиёсати забонии давр дар соҳаи илм то кадом андоза мавриди истифода будани забони русӣ ва дур аз забони илм гардондани забони ўзбекиро мушаххасан мушоҳида менамоем: “Соли 1985 Дар институти тарихи АФ Ўзбекистон 80 фисади асарҳои илмии навишташуда ба русӣ, 16 фисад хориҷӣ, 4 фисад ўзбекиро ташкил менамояд”[4].

Чунин муносибат ба забони ўзбекӣ ба он оварда расонд, ки миллат барои озодии рӯҳӣ ва маънавии хеш овоз бардорад. Дар ин самт ҷавонони худшиноси миллат санаи 3 декабри соли 1988 дар шаҳрчаи донишҷӯёни шаҳри Тошканд иди Забони ўзбекиро ташкил намуда, дар даст шиорҳои “Забони модариамон зебо ва пурмаъно гардад”, “Забонамон ва меросамон ба қабристон табдил нагардад”, “Нест бод иллатҳои даври руқуд” мебардоштанд. Дар ин гирдиҳамой масъалаҳои ба монанди санаи таваллуди Алишери Навоиро чун рӯзи иди забони миллӣ ҷашн гирифтанд, дар муассисаҳои олиии техникаи тиббӣ газаштани дарсҳо бо забони ўзбекӣ, тоза нигоҳ доштани забони модарӣ гузошта шуда, дар ин хусус Мурочиатнома ба Кумитаи Марказии РСС Ўзбекистон таҳия гардида, талаби ба забони давлатӣ мубаддал намудани забони ўзбекӣ гузошта мешавад. “Баъд аз ин воқеот эътибор ба забони ўзбекӣ афзуда, дар нашрияҳои барои эҳёи дубораи он мақолаҳои гуногунро нашр кардан шурӯъ гардид” [5]. Айнан чунин воқеа санаи 19 март соли 1989 ҳам дар шаҳри Тошканд бо гирдиҳамоии ҷавонони донишҷӯ баргузор гардида, дар он масъалаи ба забони ўзбекӣ додани мақоми давлатӣ, барои ҳимояи урфу одат ва рушди суннатҳои забонҳои миллӣ таъсиси Марказҳои миллӣ баён мегардад[6].

Дар масъалаи ба мақоми давлатӣ соҳиб гардидани забони ўзбекӣ натавонанд ҷавонону донишҷӯёну зиёвонони мамлакат, балки аҳолии оддӣ, соҳибони касбу кори гуногун ҳам тавачҷӯҳи хоса зоҳир мекарданд.

НАТИҶАҲО ВА МУҲОКИМА

Талашҳои гирдиҳамову талабҳои дар замоне, ки падидаҳои демократӣ зухур мекарданд, асоси веҷаи доштанд ва ҳукуматдорони давр ҳам маҷбур буданд, ки барои пешгирии нозоҳҳои пешомадаистода чораҷӯӣ намуда, қазияҳоро тавре ҳал намоянд, ки ҳам дарҳури сиёсати давр бошад ва ҳам эҳтиёҷоти аҳоли бароварда гардад. Дар ин раванд моҳи март соли 1989 дар Комитети Марказии Ўзбекистон назди комиссияи идеологӣ гурӯҳи омӯзиши муаммоҳои забон ташкил гардида, ба унвони комиссия то моҳи март зиёда аз 900

адад мактуб ворид шуда, қисме аз он мактубҳо ҷамоавӣ иншо ёфтаанд. Дар мактубҳо дар даҳсолаи охир маҳдудияти вазифаҳои иҷтимоии забони ўзбекӣ, дар муассисаву корхонаҳо, хизмати маишӣ, соҳаҳои тансиҳатӣ, фан ва маданият, алоқа, нақлиёт, ороиши кӯчаҳо мавриди истифода набудани забони миллии таҳҷой ифодаи худро ёфта буд. Ҳамзамон барои афзудани нақши забони ўзбекӣ дар ҳаёти иҷтимоӣ тақлифҳо пешниҳод шуда буданд ва пеш аз ҳама ба забони ўзбекӣ додани мақоми давлатиро талаб мекарданд. Гурӯҳи дигар тарафдори дузабонӣ: ҳам русӣ ва ҳам ўзбекиро пешниҳод менамуданд [7].

Натиҷагирӣ аз ин қабил баҳсҳо ба хулосае меовард, ки дузабониро бештар онҳое тарафдорӣ карданд, ки ё рус ҳастанд ва ё “ўзбекони русгардида”. Дар ин масъала нависанда - Тоҳир Малик менависад: “Тарафдорони дузабонӣ сермиллатии Ўзбекистонро баҳона менамоянд. Онҳо пеш аз ҳама забони модарии худро мукамал намедонанд. Агар забони ўзбекӣ забони давлатӣ гардад, бо забони модарии худ қудрати маъруза кардан ва ё навишта натавонистанашон фош мегардад” [8].

Баҳсҳо дар ин самт то қабули Қонуни забон идома мекарданд. Бинобарин, натиҷаи таҳлилҳо ва таҳқиқот бар ин хулоса меорад, ки баҳси раванди ба мақоми давлатӣ соҳиб гардидани забони ўзбекиро бояд ба ду марҳила ҷудо намоем:

1. Аз оғози баҳсҳо то Лоиҳаи Қонуни забон

2. Баҳсҳо дар атрофи Лоиҳаи Қонуни забон

Марҳилаи аввал: муҳимтарин мақолаҳои, ки дар солҳои 1988-1989 дар баҳси забон нақши боризе доштанду сиёсати яққонибаи сиёсати забонии сиёсати давлатиро муҳокима намуда, ба вазъи забонҳои миллии ва ҷамеаи забонҳо баҳои воқеӣ дода, ба мақоми давлатӣ соҳиб гардидани забони ўзбекиро талаб менамуданд, аз ҷониби аҳоли хеле хуш пазиروي мегардиданд, ки муҳимтаринашон инҳо мебошанд: “Тилни билган-дилга йул топар”-и муҳбирони рӯзномаи “Совет Ўзбекистони” бо олимони забоншинос, “Мураккаб, аммо зарур муаммолар”-и Уткир Ҳошимов, “Ўзбекча гапирай”-и Л.Ходакова, “Миллий тиллар равнақи”-и Акмал Акрамов, “Элга аён ҳақиқат”-и Абдулло Орипов, “Тил эрки-эл эрки”-и Мирзо Кенжабоев, “Руҳимизга ёнғин тушмасин”-и Ойдин Ҳлжиева, “Таажжуб”-и Исмаи Хешев, “Тусиқлар олиб ташланди”-и Р.Раупов, “Пойдевор”-и Тоҳир Малик, “Халқ дилидаги гап”-и Одил Ёқубов, “Дарднинг давосини излаш”-и Норбой Худойбергенов, “Тил равнақи”-и Бобомуров Даминов, “Ўйғониш сабоқлари”-и Чингиз Айтматов, “Қайтақуриш: миллии тиллар ривожии”-и Э.Юсупов, “Терминологиямизни софлиги учун”-и Миразиз Миртожиев (номзади фан), “Тилга шифо керак”-и Очил Тағоев (профессор), “Тиллат тенглиги учун”-и Ҳайдар Муҳаммад, “Қайта қуриш ва тилшуносликни баъзи масъалалари”, “Қайта қуриш ва морфологиянинг айрим масалалари”-и Н.Маҳмудов, “Терминларни тартибга солиш-муҳим ҳаёти масалалардан бири”-и Ренат Дониёров, “Ўзбек халқнинг этногезии ва ўзбек тилининг шаклланиши ҳақида”-и Ғанӣ Абдурахмонов, “Қайта қуриш ўзбек тили тақдирида”-и Шодӣ Каримов ва даҳҳо мақолаҳои дигарро метавон мисол овард. Мақолае, ки дар ин давр вобаста ба забон ва замон таълиф шудаанд, метавон ба ду қисмат ҷудо намуд.

1. Мақолаҳои публицистӣ

2. Мақолаҳои илмии забоншиносӣ.

Чанд мақолае, ки зикрашон дар охири саҳати болоӣ рафт, пурра ба масъалаҳои забоншиносии давр вобастагӣ доранд.

Марҳилаи дуюми баҳси ба забони ўзбекӣ додани мақоми давлатӣ бевосита ба Лоиҳаи Қонуни забони давлатӣ алоқадор мебошанд, ки нусхаи авали он бо қарори Президеуми Совети Олии РСС Ўзбекистон 18 майи соли 1989 эълон гардида буд. Лоиҳа чунин унвон дошт “Лоиҳаи қонунии РСС Ўзбекистон дар бораи забонҳо”. Ин Лоиҳа аз XI боб ва 39 модда иборат буд.

Мувофиқи Қарори Совети Олий барои муҳокимаи Лоиҳа ду моҳ мӯҳлат дода шуда буд. Дар ин муддат ба комиссияи корӣ зиёда аз 14 ҳазор мактуб омада, ба он 800 ҳазор имзо гузоштаанд. Дар онҳо наздики 3 миллион фикру андеша ба назар мерасад [9]. Сабаби ин қадар ирсоли мактуби зиёд ва афкори гуногун пеш аз ҳама дар он аст, ки дар ҷомеаи забонҳо ҳар миллат барои беҳтар кардани вазъи забонии қавми хеш кӯшидааст ва сониян аз эътибори ҷомеаи сермиллат ба сиёсати давлатии забон гувоҳӣ медиҳад. Инро ҳам қайд кардан ба марид аст, ки дар нусхаи аввали Лоиҳаи забон ба иштибоҳоти зиёде роҳ дода буданд, ки

TILSHUNOSLIK

ислоҳи онро мардум талаб мекарданд. Масалан, ба номи Қонун таваччуҳ кунем, “Қонуни забонҳо” унвон гирифтааст. Ин маънои онро дошт, ки дар ҷомеа ҳамаи забонҳо ҳуқуқи баробарро соҳиб мебошанд ва мазмуну мундариҷаву моҳияти Қонун ҳам ба ҳамин мақсад нигаронда шуда буд. Аз нуқтаи назари сиёсати давлатии забон, ки русҳо ҳоло ҳам сари қудрат буданд, намехостанд, ки забони русӣ аз доираи ҳукмфармой берун бошад, аз нуқтаи назари сиёсӣ бошад, ингуна номгузорӣ гардидани қонун баҳри пешгирии ихтилоф байни миллатҳо бояд мусоидат мекард. Дар баҳси Лоиҳаи Қонун гуфтан мумкин аст, ки аз олимони варзидаи забоншиносу ҳуқуқшиносу таърихшинос ва ғайра сар карда, то мардуми одии деҳот фикру мулоҳизаяшонро барои ислоҳи Лоиҳа тавассути матбуоти даврӣ баён дошанд.

Баҳсҳо дар доираи “Лоиҳаи Қонуни забонҳои РСС Ўзбекистон”, ки ду моҳ идома кард, муддаои асосии талабу дархосту таҳрир намудани Лоиҳа аз ба мақоми давали воқеан сазовор гардонидани забони ўзбекӣ иборат буду бас. Мақолаҳои дар рӯзномаи “Адабиёт ва санъат” нашршудаи “Она тилимизга ғамхӯрлик”-и Х.Исматуллоев, “Муқаммал бўлсин”-и Ю.Абдуллоев, “Умрбоқий бўлсин”-и Ж. Маърупов, “Оқилона ҳал этайлик”-и Т.Эшбеков, “Муқобил лоиҳа зарур”-и Ботир Норзода, “Тил тенглик ойинаси”-и Б.Қосимов, “Имтиёзсиз давлат тили буладими?”-и Азиз Саид, “Қонун халқ тилини ифодалансин”-и мухбирони рӯзномаи “Адабиёт ва санъат” аз машварати нависандагон, “Давом этаётган буюк инқилоб”-и Владимир Золотухин, “Қонун халқ орзусини ифода этадим”-и А. Зунунов, “Қонун ҳаётга мосми?”-и Ш.Шомансуров, “Шошма-шошарликга йул қўймаслик керак”-и Иброҳим Каримов, “Исми шарифингиз нима?”-и Мухтор Худойқул Жалойирӣ, “Миқёс ва нуфуз”-и Иброҳим Ғафуров, “Тил халқнинг бирлиги-йўқлиги”-и Асқад Мухтор, “Тил ҳуқуқи-эл ҳуқуқи”-и Нусратулло Жумаев, “Қонун аниқ, мухтасар ва жомеъ бўлиши зарур”-и Алибек Рустамов ва садҳо мақолаҳои дигар, ки дар матбуоти давр нашр гардидаанд, ба тариқи мисол овардан мумкин аст.

ХУЛОСА

Хулоса, баъди муҳокима ва баҳсҳои тўлонӣ Лоиҳаи нахустин таҳрир гардида бо унвони “Қонуни РСС Ўзбекистон “Дар бораи забони давлатӣ”, ки иборат аз 31 модда мебошад, таҳия мегардад ва нусхаи охири он, ки иборат аз 30 модда ҳаст, дар сессияи ёздаҳуми даъвати ёздаҳуми Совети Олии РСС Ўзбекистон қабул карда мешавад, ки ин сессия санаи 21 октябри соли 1989 баргузор гардида буд. Мувофиқи Қарори сессия дар амал тадбиқ намудани моддаҳои 4,7,8 - 8 сол, барои моддаҳои 5 ва 24 – се сол, моддаи 16 аз соли хониши 1991-1992 муайян гардида, амалинамоии моддаҳои боқимондаи қонун аз рӯзи эълони он таъкид ёфтааст. Ҳамчунин тўли шаш моҳ омодамоии Барномаи рушди забони давлатӣ ба зиммаи Шӯрои вазирон вогузор мегардад[10]. Ба конституцияи РСС Ўзбекистон моддаи 75 илова мегардад, ки манти он ба ин маъно буд: “Забони давлатии РСС Ўзбекистон забони ўзбекӣ мебошад”[11].

Таҳқиқи ин мавзӯ ва баррасии он таърихи начандон дури забони ўзбекиро, ки аз сар гузарондааст ҳар фарди огоҳ, соҳибмаърифату худшиноси миллатро хушдор медиҳад, то забоне, ки аз ниёгон ба мерос гирифтааст, бо рангу таровати наву хуш ба насли оянда супорад, на ин ки як забони махлутро. Он осебе, ки забонҳои миллӣ, аз ҷумла забони ўзбекӣ тўли 70 соли даврони шӯравӣ бардоштааст, барои бартарафии он ҳадди ақал насли имрӯз умри худро сипарӣ менамоянд. Ва қабул гардидани Қонун “Дар бораи забони давлатӣ” дар Ўзбекистон барои оғози давраи нави инкишофи забони адабии муосири ўзбек шароит ва имкониятҳои зиёдеро фароҳам овард. Замони муосир, ки замони иттилоот ва ҷаҳонишавист, таъсири мутақобилаи забонҳо рӯз ба рӯз меафзояд. Акнун забони ўзбекиро, ки майле барои баромадан ба арсаи сиёсати ҷаҳонии забонҳоро дорад, зарур аст, ки дар “муҳорибаҳо”-и забонҳо тоб оварда тавонад. Тововари забон дар ин гуна муҳорибаҳо ба иншикишофи тафаккур, худшиносии миллии соҳибзабонон саҳт алоқаманд аст.

ФЕҲРИСТИ АДАБИЁТҲО (LIST OF REFERENCES)

1. Маҳмудов Н. Тил:-Тошкент. Ёзувчи. 1998 саҳ. 24. (Mahmudov N. Language: Tashkent. Author. 1998 p. 24)
2. Воҳидов Э. Сўз латофати:-Тошкент. Ўзбекистон. 2018. саҳ.188. (Vahidov E. Soz Latofati:-Tashkent, Uzbekistan. 2018. p. 188)
3. Ҳоҷиева Ойдин. Рухимизга ёнгин тушмасин. Адабиёт ва санъат. Аз 3 марти 1989. №10 (Hojieva Oydin. Do not let fire fall on our souls. Literature and art. From March 3, 1989. №10)
4. Акрамов Акмал. Миллий тиллар равнақи. Адабиёт ва санъат, аз 20 январи 1989. № 4 (Akramov Akmal. Development of national languages. Literature and art, from January 20, 1989. №4)

5. Тошбоев Олим. Давлат тили: туғилиш азоби. //Ижод олами. 2018. №6 (Toshbaev Olim. State language: birth pain. //Create a world. 2018. №6)
6. Б. Эгамқулов. АС ахбороти. Адабиёт ва санъат. 24 март 1989. №13 (B. Egamkulov. AS information. Literature and art. March 24, 1989. №13)
7. Ўзбекистон Марказий Компартия Комитети идеология комиссиясида. Адабиёт ва санъат. Аз 17 март 1989. №12 (In the ideological commission of the Central Committee of the Communist Party of Uzbekistan. Literature and art. From March 17, 1989. №12)
8. Тоҳир Малик. Пойдевор. Адабиёт ва санъат, аз 10 март 1989.№11 (Tahir Malik. Foundation. Literature and art, from March 10, 1989. №11)
9. Э.Юсупов-Ўз.ССР олий совети миллатлараро муносибатлар ва интернатсионал таркиби комиссияси раиси. Тил сиёсатида ижтимоий адолат учун. Совет Ўзбекистони аз 15 октябри 1989. №237 (E.Yusupov-Uz. Chairman of the Commission on International Relations and International Relations of the Supreme Soviet of the SSR. For social justice in language policy. Council of Uzbekistan dated October 15, 1989. №237)
10. Совет Ўзбекистони аз 24 октябри соли 1989 № 244 (Council of Uzbekistan dated October 24, 1989. №244)
11. Совет Ўзбекистони аз 24 октябри соли 1989 № 244 (Council of Uzbekistan dated October 24, 1989. №244)

